

Declaració final de l'11ª Conferència de l'OIDP: "Noves Tecnologies i Participació Ciutadana. Societat Civil i instruments de comunicació".

Ens trobem en un moment apassionant de la història de la humanitat que ve marcat, per les conseqüències del progrés tecnològic en l'organització social, política, econòmica i ecològica del nostre món cada vegada més global.

La implementació de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació, en multiplicar exponencialment les possibilitats que tenim de comunicar-nos i de fer circular informació, **ha suposat canvis d'una gran magnitud en tots els àmbits de la nostra vida, també en el polític**, entès en el sentit com Aristòtil definia l'home (hauríem de dir també la dona) com un "animal social" per naturalesa.

La temàtica social, política i acadèmica que gira entorn les noves tecnologies i la participació ciutadana, o el que conceptualment és el mateix: entre les noves tecnologies i la democràcia, **engloba múltiples combinacions d'anàlisi teòric i pràctic**. En aquesta 11ª Conferència Internacional, hem tingut el privilegi de poder parlar, debatre i reflexionar sobre totes elles. Conceptes com eAdministració, eParticipació i eDemocràcia, entre altres, han propiciat que aprofundíssim en una reflexió sobre la complexitat de les modernes relacions de comunicació social entre els humans, promogudes per la implementació cada vegada més generalitzada de les TIC.

Arribat a al final de la conferència, no ens toca tant teoritzar sobre què és la Participació Ciutadana, concepte que ja s'ha debatut i definit abastament en congressos anteriors, com **explorar quins són els models de Participació Ciutadana possibles per al s.XXI, en base a les possibilitats d'una tecnologia en constant evolució**.

Des de la perspectiva d'una administració governamental, hi ha una certa inèrcia per veure **la participació ciutadana** des d'una visió "matisadament etnocèntrica", ja que, sovint, aquesta **es concep com un flux bidireccional entre dues parts**: l'administració i la ciutadania. **Aquesta concepció** que, a priori, té un valor altament positiu, **no defineix**, ni de bon tros, **tot el potencial immens que duu implícit el concepte de participació associat a les possibilitats tècniques del web 2.0 i a les dinàmiques socials que s'hi associen**. **Aquest nou context** possibilita superar relacions bàsicament bidireccionals o radials, i **obre a persones, associacions i institucions un nova realitat de relacions a partir de la idea de xarxa**; és a dir, entre ciutadans i administració i viceversa, però també entre els propis ciutadans organitzats en tota mena d'associacions i xarxes socials, diverses, plurals i multitemàtiques, que són la **base de la gestació d'allò que en termes sociològics s'anomena "la intel·ligència col·lectiva"**, que és el resultat de la fluctuació fàcil, ràpida i constant d'opinions, idees, experiències i actuacions, que són indispensables per a la creació de nou coneixement.

Tot i els aspectes **positius** de l'aplicació de **les noves tecnologies** al desenvolupament de la societat, com per exemple a l'afavorir la qualitat de la democràcia gràcies a facilitar la comunicació i el diàleg entre l'administració i la ciutadania, cal observar que aquestes **també presenten factors de risc que poden posar en perill la cohesió de la societat**, si l'accés a les noves tecnologies no és universal i no tothom té les mateixes possibilitats per accedir-hi. En aquest sentint, podem observar com, en plena era digital, hi ha una part de la població que no té els recursos necessaris per utilitzar aquest tipus d'eines i, sociològicament parlant, es troben immersos amb el que es coneix com **l'escletxa digital**, per tant, el concepte de col·lectivitat que amb les TIC es defensa, no acaba de ser, ara per ara, plausible, ja que una part de la població en queda exclosa.

Es, per tant, responsabilitat de les administracions públiques implementar els recursos tècnics i formatius que facin falta, per fer possible la competència funcional del conjunt de la ciutadania en l'ús de les TIC.

A tot això, però, no hem d'oblidar com, per part de les administracions, aquestes eines s'utilitzen, i en quin sentit. Hi ha dos grans paradigmes quant a la manera d'implementar les TIC en el model de gestió política.

El primer, iniciat a finals del segle XX, es planteja la modernització del govern tradicional aplicant les noves tecnologies, solament com a recurs per fer-lo més àgil, transparent, flexible, eficient i menys jeràrquic. Tanmateix, **romandre en aquest model significa, tan sols, una mera substitució de la burocràcia convencional per un altra d'electrònica**, quan del que es tractaria és d'eliminar tanta burocràcia com sigui possible.

El segon paradigma, el que expressa de manera més fefaent les opinions recollides durant la 11ª Conferència, defensa que **perquè es produeixi un veritable canvi en termes d'una Participació Ciutadana en xarxa, interconnectada i accessible, s'hauria d'anar més enllà del primer plantejament, considerant la possibilitat d'un model democràtic més transversal, deliberatiu i basat en la participació democràtica.**

Així doncs, hauríem de tendir cap a un sistema de govern distint que comporti un canvi de rols en els poders públics quant a la manera de prendre les seves decisions i ajudant a resoldre certs mancances de les democràcies representatives, transformant la seva cultura política a una cultura cívica i d'innovació.

Seguir aquest camí, proporcionarà una oportunitat per procurar solucionar la desafecció, desconfiança i temor que senten molts ciutadans per la política, ja que facilita nous mecanismes i canals de contacte, més àgils, pròxims i personalitzats, amb els seus representants polítics. D'aquesta forma, i amb eines com les noves plataformes virtuals, es contribuirà a una regeneració política i ètica i a una expansió de la democràcia participativa, articulada, sobretot, des dels ens locals, "punts clau de proximitat".

Finalment una reflexió adreçada a les administracions públiques, en el sentit de no oblidar que la eParticipació no és antagònica amb el manteniment de formes de participació presencial, sinó tot el contrari: cal vetllar perquè la implementació de les noves tecnologies no signifiqui un deteriorament de les

xarxes socials tradicionals basades amb els vincles personals; cal preservar, doncs, l'esperit humanista segons el qual una societat democràtica ha d'estar basada en la cultura del diàleg, i que, dialogar entre persones, té un valor afegit al fet de solament intercanviar informacions telemàticament.

Aquesta declaració final, doncs, és fruit de la producció de coneixement que s'ha generat durant aquests tres intensos dies, gràcies a les intervencions de ponents, participants, moderadors, organitzadors i de totes aquelles persones que, per tant, han aportat les seves valoracions a aquest esdeveniment tan significatiu per a la societat global dels nostres temps. A tots vostès, moltes gràcies per la seva contribució.

Lleida, 8 d'abril de 2011.